IV 51231

AMERIKANSKI SLOVENEC

Katoliški list za slovenske delavce v Ameriki in glasilo Družbe sv. Družine.

ŠTEVILKA 1. JOLIET, ILLINOIS, 28. NOVEMBRA 1916 LETNIK XXVI.

Avstro-Nemci samo 47 milj od Bukurešta.

Sklenili železen obroč okrog Valahije in prodirajo proti glavnemu mestu rumunskemu.

RUMUNI SE POVSOD UMIKAJO.

Na drugih frontah le manjši boji brez važnih uspehov.

Dunaj, 24. nov. — Uradno naznanilo glede vojskovanja na laški fronti pravi:

"Ko se je skrajno slabo vreme izboljšalo, so se zopet začeli topniški spopadi na več odsekih, posebno na Kraški planoti, a niso dosegli velike silnosti."

Rim, 24. nov. — Vojni urad je nocoj izdal sledeče poročilo:

"V Trentinu je topniška delavnost narasla po izboljšanih vremenskih razmerah. Posebno silna je bila na Asiški planoti. Naše baterije so razkropile sovražne delajoče skupine ter ovirale kretanje čet in transporte v dolini reke Assa.

"Na julijski fronti so bili topniški dvoboji pri Plaveh in pri Gorici in na Krasu."

Zrakoplovci bombardirajo.

Dunaj, 25. nov. — Nocoj objavljeno uradno poročilo z laške fronte se glasi:

"Močan oddelek zrakoplovov je izdatno bombardiral železniško postajo in sovražnikovo taborišče Primo Lano (v Dolomitskih planinah, kako poltrinajsto miljo severno od Bassana). Vsi zrakoplovi so se vrnili varno vkljub laškemu streljanju."

Na Krasu grme topovi.

Dunaj, 26. nov. — Danes objavljeno uradno naznanilo iz vojnega glavnega stana se glasi:

"Na Kraški planoti je bila topniška delavnost zdaj pa zdaj živahnejša nego navadno. V Karniji ob meji je sovražno topništvo obstreljevalo vasi. Eden naših zrakoplovskih oddelkov je spuščal bombe na železniška poslopja in barake pri Tolmezzu."

Rumunska fronta.

Berlin (brezžično v Sayville), 23. nov. — O položaju na rumunski fronti poroča veliki glavni stan danes:

"Fronta nadvojvode Jožefa: Ob vzhodni meji sedmograški je prišlo do spopadov med poizvedovalnimi oddelki. Rusi so dobili tu pomožnih čet.

"Položaj v Valahiji je neizpremenjen. V Krajovi je prišlo poleg drugega plena 300 železničnih vozov v naše roke.

"V Dobrudži se vrše topniški boji."

Dunajsko vojno poročilo.

Dunaj, 24. nov. — Sledeče uradno naznanilo je izdal vojni urad danes:

"Vzhodno od Oršave so avstro-ogrske in nemške čete odbile sovražnika. Turnu-Severin je v naših rokah. Sprednje straže avstro-nemških čet, prodirajočih onkraj Krajove, so dospele do reke Alt. V odseku Rimnik-Valcea se sovražnik še upira najtrdovratneje."

Osvojili Oršavo in Turnu-Severin.

London, 24. nov. — Splošne uspehe za armade centralnih velevlasti poročajo uradna naznanila iz Berlina glede rumunske fronte.

Gen. von Falkenhaynove čete so danes osvojile Oršavo in Turnu-Severin. Oršava leži tik železnih vrat donavskih. Turnu-Severin je skoro petnajst milj jugovzhodno, ob dolenjem koncu prehoda. Je v resnici važnejše mesto od Oršave, ker ima ladjenico in poslopja Donavske parobrodarstvene družbe.

S Krajovo, ki je bila zavzeta rano v tednu, imajo Nemci sedaj v svojih rokah tri največja mesta v zapadni Rumuniji.

Med tem so Rumuni in Rusi začeli ofenzivo v Dobrudži, pravi uradno naznanilo iz Bukurešta danes, in osvojili več krajev severno od železnične proge Černa Voda-Konstanca.

Rumunijo čaka usoda Srbije.

London, 25. nov. — Usoda Belgije in Srbije čaka Rumunijo. Njene armade v Valahiji so videti zajete v veliki avstro-nemški pasti. Če tudi armade utečejo, je videti osvojitev Bukurešta ter velikih petrolejskih in pšeničnih krajin po Avstro-Nemcih neizogibna.

Samo še 47 milj do Bukurešta.

Berlin, 26. nov. — Zmagovite armade centralnih velevlasti prodirajo naglo v Rumunijo in osvojitev Bukurešta ni več daleč.

Gen. von Falkenhaynove čete, ki so navalile na Rumunijo od severa in zapada, so prišle v stik s četami gen. von Mackensena, ki so prekoračile Donavo na južnih mejah in prodirajo severno.

Prednja straža Mackensenove armade je dospela do mesta Alexandria, samo 47 milj od rumunskega glavnega mesta.

Rumuni, umikajoči se vzhodno od dolnje reke Alt, požigajo vasi med umikanjem.

Makedonska fronta.

Berlin, 23. nov. (Brezžično v Sayville.) — Vojni urad je danes naznanil z makedonske fronte:

"Spopadi vzhodno od Ohridskega jezera so se končali z umikom sovražnika. Med Presbajskim jezerom in vzhodno Černo so bili krajevni uspehi. Močni napadi sovražnikovi na višinske postojanke vzhodno od Paralova so bili odbiti."

Pariz, 23. nov. — Francoski vojni urad naznanja, da se boji nadaljujejo severno od Bitolja v težkih okoliščinah. Sovražnik dobiva pomožnih čet. Francozi so zavzeli selo Dobromir, a Srbi pa selo Paralovo. Tristo Nemcev in Bolgarov je bilo ujetih.

Srbsko vojno poročilo.

Solun, 24. nov. — Srbsko uradno vojno naznanilo, izdano danes, se glasi:

"Včeraj smo prodirali dalje proti severu vkljub silnemu odporu sovražnikovemu. Osvojili smo selo Rapeš (blizu vzhodne Černe, 16 milj severovzhodno od Bitolja).

"Severno od Suhega dola smo premagali Nemce in jih prisilili k begu. Več nemških in bolgarskih ujetnikov ter mnogo važnega plena je prišlo v naše roke."

Ruska fronta.

Berlin, 23. nov. (Brezžično v Sayville.) — Nemško uradno naznanilo z ruske fronte pravi:

"Fronta princa Leopolda: Ruske patrole, prodirajoče južno od Smorgona po močnem pripravljalnem streljanju, so bile odbite."

Petrograd, čez London, 23. nov. — Vojni urad je naznanil danes, da se vrši topniško bojevanje ob vsej fronti.

Neznatne praske.

Berlin, 24. nov. — Uradno poročilo z ruske fronte pravi:

"Fronta princa Leopolda: Nobenih važnih spopadov ni bilo."

Petrograd, 24. nov. — Danes izdano uradno naznanilo vojnega ministrstva poroča male praske med razglednimi četami in posamne boje med zrakoplovci.

Zapadna fronta.

Berlin, 23. nov. — Uradno poročilo o vojskovanju na zapadni fronti pravi:

"Na obeh bregih reke Somme so bili močni topniški boji, zlasti severno od potoka Ancre in hoste pri Saint Pierre Vaastu.

"Armadna skupina prestolonaslednika Ruprechta: Sovražnega topništva streljanje se je pomnožilo snoči na obeh straneh potoka Ancre."

Mir prevladuje.

Pariz, 24. nov. — Nocoj objavljeno naznanilo vojnega urada pravi med drugim.

"Mir je prevladoval danes na celi fronti. Dva nemška zrakoplova sta bila zbita."

Rusi izgubili dreadnaught.

Petrograd, 23. nov. — Rusija uradno naznanja izgubo dreadnaughta "Imperatrica Marja". Nocoj izdano naznanilo se glasi:

"Ruski dreadnaught 'Imperatrica Marja' se je pogreznila vsled notranje eksplozije. Dvesto mož posadke je pogrešanih."

Zbil 22. zrakoplov.

Pariz, 23. nov. — Podporočnik George Guynemer, dobro znani francoski zrakoplovec, je zbil svoj 22. nemški zrakoplov, kakor naznanja francoski vojni urad danes popoldne.

Grški uporniki v vojni.

Atene, 25. nov. — Začasna vlada, ki jo je postavil bivši prvi minister Venizelos po svojem uporu proti nevtralni politiki kralja Konstantina, je danes formalno napovedala vojno proti Nemčiji in Bolgariji.

Ultimatum grškemu kralju.

Ententini zavezniki so naslovili na grško kraljevsko vlado ultimatum, zahtevajoč izročitev grškega orožja in streliva. Včeraj oddana brzojavka pravi, da je vojaška stranka zavzela odločno stališče in da bo zahtevo francoskega admirala z orožjem odklonila, celo v slučaju, če kralj Konstantin privoli v ultimatum. "Položaj je resen," zaključuje poročevalec.

Iz Washingtona.

Washington, D. C., 23. nov. — Predsednik Wilson se je zahvalil danes v brzojavki na Charles E. Hughesa, poraženega republikanskega kandidata za predsednika, za snoči brzojavljeno mu čestitko k izvolitvi.

Danes so bile objavljene številne brzojavke, ki jih je prejel predsednik izza svoje izvolitve. Prišle so iz vseh delov dežele in od mnogih vladarjev tujih narodov, vse izražajoč voščilo in upanje na neprestan uspeh med prihodnjimi štirimi leti.

Preiskava podražitve papirja.

Washington, D. C., 24. nov. — Zavezna trgovinska komisija je določila dan 12. dec. kot datum za javno dokazovanje glede papirnega vprašanja ter povabila izdelovatelje papirja, trgovce s papirjem, izdajatelje časopisov in druge po visokih cenah prizadete k udeležbi.

Temeljito preiskati se ima obtožba, da je podražitev papirja posledek zarote tovarnarjev.

Prebivavstvo Zdr. Držav.

Število prebivavcev Združenih Držav bode znašalo po cenitvi cenilnega urada dne 1. jan. 1917 kakih 102,826,-309, in vštevši zunanja posestva 113,-309,285.

AVSTRO-OGRSKI CESAR-KRALJ KAREL I. IN CESARICA CITA.

POGREB CESARJA V ČETRTEK 30. NOV.

Truplo Franca Jožefa bode počivalo ob strani njegovih prednikov v kapucinski grobnici na Dunaju.

NOVI CESAR SE ZOVE KAREL I.

Hoče nadaljevati vojno, dokler ne bo zagotovljen obstanek monarhije.

Dunaj, 22. nov. (Čez London, 23. nov., zakesnelo.) — Smrt je premagala cesarja-kralja kakor spanec otroka, med tem ko je počival v svoji pisarni v velikem naslanjaču. Slabeval je neprestano izza včeraj popoldne ob dveh, ali trmoglavno se je protivil iti v posteljo. Po šesti uri je počasi izgubljal zavest, in ne da bi izgovoril še kako besedo, je mirno in s sklenjenima rokama zaspal na veke. Danes popoldne je bila izdelana mrtvaška maska in so začeli balzamirati smrtne ostanke vladarjeve. Srce bo dejano v srebrno škatlico.

Po obredu.

Truplo morajo prepeljati v nočni tihoti iz Schoenbrunnskega gradu v cesarski dvor. Za pogreb velja sledeči obred: Na čelu in na obeh straneh izprevoda bakljaši peš in na konjih, potem škadron arcierske telesne straže. Pred mrliškim vozom s pripreženimi šestimi vranci tudi šesterovprežna vozova najvišjega dvornika in najvišjega komornika. Za mrliškim vozom bodo nosili srce v srebrni škatlici. Sledijo častniški zbor telesne straže, najvišji uradniki cesarskega dvora in škadron arcierske garde. Žalni izprevod se pomika po Mariahilferstrasse in Babenbergerstrasse do Ringstrasse; v dvoru (Hofburg) ga pričakajo cesar Karel in nadvojvode ter spremijo v dvorno kapelo, kjer denejo krsto na paradni mrtvaški oder.

K zadnjemu počitku.

Franc Jožef bo dejan k zadnjemu počitku ob strani svojih prednikov v kapucinski grobnici. Na dan pogreba se začne za celo monarhijo na šest mesecev določeni žalovalni čas, po dva meseca najglobljе, globoke in lahke žalosti. Med prvima dvema mesecema tega časa morajo gledališča in vsa druga javna zabavišča ostati zaprta. Dobe dvornega žalovanja cesar Karel še ni določil.

Danes leži truplo vladarjevo na preprostem železnem posteljnjaku, katerega se je posluževal v zadnjih dveh letih. Do prsi je pokrito in okrašeno s cvetjem v zadnji pozdrav od najvodinj Gizele in Marije Valerije, cesarjevih hčera. Oporoka vladarjeva, ki obsega mnogo velikih ustanov in darov, je bila danes odpečatena.

Kot Karel I.

London, 23. nov. — Po neki berlinski brzojavki na kodanjsko "Politiken" se bode nadvojvoda Karel Franc kot naslednik umrlega cesarja Franc Jožefa imenoval cesar in kralj Karel I.

London, 23. nov. — Avstro-ogrski cesar-kralj je izdal na svoje ljudstvo proglas, da je njegov neizpremenljiv sklep, nadaljevati vojno, "dokler ne bo izbojevan mir, ki zagotovi dvojni monarhiji njen nadaljnji obstanek in neomejeni razvoj na vse strani," tako poročajo Reuterjevi agenturi iz Amsterdama.

Poročevalec pristavlja, da je bil proglas objavljen v posebni izdaji vladnega glasila "Wiener Zeitung". Obenem je bilo objavljeno v isti izdaji lastnoročno pismo cesarjevo na prvega ministra Koerberja, ki naznanja, da je novi monarh prevzel vlado.

Kralj Alfonso na Dunaju.

Berlin, 24. nov. (Brezžično.) — Kakor poročajo iz Dunaja, je španski kralj izrazil cesarski rodbini svoje najtoplejše sožalje povodom smrti cesarja Franca Jožefa in obenem svojo namero, udeležiti se pogrebnih slovesnosti osebno.

Na Zahvalni dan.

Washington, D. C., 24. nov. — Poslanik Penfield je brzojavil državnemu uradu iz Dunaja, da je bil četrtek, dan 30. nov., določen za pogreb pokojnega vladarja. V istem kabelogramu naznanja, da je novi vladar zasedel prestol kot cesar Karel I.

Ogri se pripravljajo za kronanje.

Budimpešta, 25. nov. — Prvi minister Tisza se je vrnil včeraj iz Dunaja in je takoj začel z delom na pripravah za kronanje Karla I. kot kralja ogrskega, ki se bo vršilo pred novim letom. Natančni dan še ni bil uradno nananjen, a bo prejkone dan 18. dec.

AMERIŠKE ČETE ZAPUSTIJO MEHIKO.

Mehiško-ameriški komisarji sklenili dogovor, ki ga morata vladi šele odobriti.

GLAVNE TOČKE PROTOKOLA.

Ekspedicijski voj Pershing se ima umekniti v štiridesetih dneh.

Atlantic City, N. J., 24. nov. — Člani mehiško-ameriške skupne komisije so danes tukaj podpisali protokol, ki določa pogojno umeknitev ameriških čet sedaj v Chihuahui, Mehika, in vojaško nadzorstvo meje, ali z dodatnim pogojem, da se Združenih Držav čete pošljejo v Mehiko zasledovat razbojnike, kadarkoli se to vidi ameriški vladi potrebno.

Enega uradnih prepisov je vzel Albert J. Pani od mehiške komisije, ki je danes odpotoval odtod v New York, odkoder se poda v ponedeljek v Queretaro, kjer ga predloži generalu Carranzi v njegovo potrditev.

Drugi prepis bo izročil ameriški vladi tajnik notranjih stvari Franklin K. Lane, predsednik ameriške komisije, ki je odpotoval danes pozno odtod v Washington.

Še ni končano.

Če bosta oboji vladi odobrili protokol, potem se komisija zopet snide tukaj dne 8. decembra, da uredi ostala preporna vprašanja, predvsem vprašanje o zaščiti življenja in lastnine Američanov v Mehiki. Če ena obojih vlad odreče odobritev, potem bo delovanje konference proglašeno za končano.

Glavne točke.

Protokol obsega sledeče glavne točke:

Ekspedicijski voj Pershing se ima v štiridesetih dneh po odobritvi umekniti, če se položaj dotlej ne izpremeni tako, da bi ogrožal ameriško mejo. Za ta slučaj bi se moral rok podaljšati.

Mehiška armada ima patrolirati mehiško, ameriška armada ameriško stran meje. To pa nima izključevati sodelovanja obojih armad v prid ohranitvi miru ob meji.

Villa poražen v bitki.

El Paso, Tex., 23. nov. — Francisco Villa je umaknil svoje preživele čete iz Chihuahua City nocoj ob 6. uri 15 minut po sedemurni bitki, med katero je zaman poskušal vzeti z naskokom zaščine utrdbe generala Trevino. Villa je baje osebno vodil svoje razbojnike. Ta vest je dospela semkaj nocoj.

Novi poveljnik.

Berlin (brezžično v Sayville), 24. nov. — Nadvojvoda Jožef, ki je bil doslej generalpolkovnik v avstrijski armadi, je prevzel poveljstvo nad armado, kateri je poprej poveljeval novi cesar.

Nadvojvode Jožefa, znanega kot "ogrski nadvojvoda", se ne sme zamenjati z nadvojvodo Jožef Ferdinandom, ki je nekoč poveljeval armadi v Galiciji.

Zahvala.

Podpisani, John Kambich, Leadville, Colorado, se tem potom zahvaljujem banenemu oddelku "Amer. Slovenca" za točno, sigurno in hitro pošiljanje denarja v staro domovino. Te dni sem prejel pismo od svojega brata Matije Kambich, da je potom pošte prejel onih 885 kron, katere ste za mene poslali 13. aprila 1916.

Ka dar mi bo zopet mogoče kaj poslati, se bom zopet z zaupanjem obrnil na Vašo pošteno in zanesljivo tvrdko.

Spoštovanjem,

John Kambich,
A. V. S. Co., Leadville, Colo.

Atlas — zastonj!

Ročni atlas ali barvane zemljevide vseh držav in dežel celega sveta, obsegajoč 40 strani 7x5 palcev velikosti, pošljemo na zahtevo zastonj vsakemu naročniku "Amer. Slovenca", če pošlje celoletno naročnino dva ($2) dolarja.

Ta ročni atlas je velezanimiv, zlasti v teh burnih časih. V njem je 32 barvanih zemljevidov, vsa mesta na svetu, katera imajo nad 100,000 prebivalcev, ter vse države in vse dežele na svetu, velikosti ameriških držav in držav celega sveta, kakor tudi število njih prebivalcev.

Pošljite naročnino $2.00) takoj in omenite, da Vam naj pošljemo ročni atlas. **Uprava "Amer. Slov."**

Amerikanski Slovenec

Ustanovljen l. 1891.

Prvi, največji in edini slovenski-katoliški list za slovenske delavce v Ameriki ter glasilo Družbe sv. Družine.

Izdaja ga vsaki torek in petek
Slovensko-Ameriška Tiskovna Družba
Inkorp. l. 1899.
v lastnem domu, 1006 N. Chicago St.
Joliet, Illinois.
Telefoni: Chicago in N. W. 100.

Naročnina:
Za Združene države na leto.....$2.00
Za Združene države za pol leta.$1.00
Za Evropo na leto.....$3.00
Za Evropo za pol leta.....$1.50
Za Evropo za četrt leta.....$1.00

PLAČUJE SE VNAPREJ.

Dopisi in denarne pošiljatve naj se pošiljajo na:
AMERIKANSKI SLOVENEC
Joliet, Illinois.

Pri spremembi bivališča prosimo naročnike, da nam natančno naznanijo POLEG NOVEGA TUDI STARI NASLOV.

Dopise in novice priobčujemo brezplačno; na poročila brez podpisa se ne oziramo.

Rokopisi se ne vračajo.

Cenik za oglase pošljemo na prošnjo.

AMERIKANSKI SLOVENEC
Established 1891.

Entered as second class matter March 11th, 1913, at the Post Office at Joliet, Ill., under the act of March 3rd, 1879.

The first, largest and only Slovenian Catholic Newspaper for the Slovenian Workingmen in America, and the Official Organ of Holy Family Society.

Published Tuesdays and Fridays
by the
SLOVENIC-AMERICAN PTG. CO.
Incorporated 1899.
Slovenic-American Bldg., Joliet, Ill.

Advertising rates sent on application.

Iz slovenskih naselbin.

Joliet, Ill., 27. nov. 1916. — S to številko stopa Amerikanski Slovenec v 26. leto svojega obstanka. Kakor dozdaj, bodemo skrbeli in delali tudi zanaprej, da ostane najstarejši slovenski list v Ameriki ljubljenec katoliških Slovencev v novi domovini. Ob začetku novega letnica izrekamo še enkrat prav iskreno zahvalo vsem našim marljivim dopisnikom in vrlim sotrudnikom. Dopisniki so lahko prepričani, da uredništvo ve ceniti njihovo težko delo. Prosimo jih obenem, naj vedno pazijo, da dopis ne bo preveč oseben, kajti osebni nesporazumi in prepiri ne spadajo v širšo javnost. Dopisi naj bodo stvarni, pri tem so lahko resni, poučni, ali pa tudi zabavni. Da bo sporazumljenje med dopisniki in uredništvom tem lažje, priobčimo prihodnjič nekaj starih pravil za gospode dopisnike. Za danes pa jim zadostuj naš pozdrav in naš ponovni klic: Na delo za Amerikanskega Slovenca in njegove vzore!

— Čestitka. V petek popoldne smo prejeli sledečo slovensko brzojavko:

Calumet, Mich., 24. nov. 1916. — Amerikanski Slovenec, 1006 N. Chicago St., Joliet, Ills. Sprejmite naše iskrene čestitke k današnjemu, za celi katoliški slovenski narod v Ameriki tako pomembnemu slavlju. V duhu smo danes pri vas ter vam želimo iz srca tudi zlato petdesetletnico. Živeli!

SLOVENSKE NOVICE.

— Družaben sestanek s plesom. Mladeniško zabavno društvo "Slovenec" priredi v četrtek, na Zahvalni dan 30. novembra v K. S. K. J. dvorani družaben sestanek s plesom. Začetek ob 8. uri zvečer. Vstopnina 50c za par, 25c za posamezno osebo. Kakor smo že poročali, je bilo zabavno društvo "Slovenec" ustanovljeno pred kratkim ter ima sledeče uradnike: John Grayhack, predsednik; Frank Tušek, podpredsednik; Joseph Ursich, tajnik; Frank J. Drassler, blagajnik; Steve G. Vertin (načelnik), Joseph M. Grill in Joseph Težak, zabavni odsek. To so vrli fantje naše fare, ki jih spoštuje vsa naselbina, in zato je upati, da se njih vabilu na družabni sestanek odzove naše občinstvo v največjem številu. Družabnih sestankov, na katerih bi se zbiral cvet naše naselbine, nujno potrebujemo, če hočemo resnično napredovati na polju naše družabnosti. Zato že vnaprej pozdravljamo vrle fante, ki nas vabijo na četrtkovo večerno zabavo v Jednotini dvorani. Na veselo svidenje!

— Sobotna plesna veselica društva sv. Genovefe št. 108 K. S. K. J. v proslavo njegove 10. letnice v Sternovi dvorani, se je obnesla izvrstno. Dvorana je bila polna, zlasti našega mladega sveta.

— Hrvatski bazaar. Snoči je bil sijajno zaključen bazaar, ki se je vršil v hrvatski šolski dvorani tri zadnje sobote in nedelje zvečer v korist hrvatski cerkvi. Zlasti snoči je bila udeležba ogromna, tako da mnogi došleci niso mogli v dvorano. Navzočega je bila tudi mnogo slovenskega sveta, saj Slovenec in Hrvat sta vedno brat in brat. Krasno je bilo med drugim petje. Prireditev je imela popoln uspeh v družabnem in gmotnem oziru.

— Požar v Lockportu. V petek zvečer je požar razdejal novo poslopje tovarne Northern Illinois Cereal Company v Lockportu, in več ur je bilo z razdejanjem ogroženo celo mesto. Škodo cenijo na $150.00. Osemnajst deklet, zaposlenih v tovarni, je bilo zajetih po plamenih, in samo junaštvo delovodje J. A. Mertensa jih je rešilo gotove smrti. Mertens se je sam ves opekel, ko je reševal in rešil dekleta, ki niso bila nič poškodovana. Ogenj je zapazil neki zaposlenec, ko je bil velik del pritličja že v plamenih.

Pueblo, Colo., 20. nov. 1916. — Dragi, spoštovani mi g. rojak: — Bilo me ni doma nekaj tednov, tedaj je morda že prepozno. Tudi Vaš list — pismo — sem nekam zametal, da mi ni prav jasno, kaj bi Vi najraje imeli. V naglici sem tole napisal.

Pravite, naj tudi nekaj rečem ob znameniti priliki, ko naš prvi slovenski list v Ameriki obhaja srebrni jubilej. Zakaj ne, saj sva si bila ves čas na roke ter sva s podobnimi nameni korakala naprej po dosti strmem in robatem potu ameriškega gibanja.

Komur so le nekoliko znane razmere naših rojakov za časa njegovega rojstva, neizogibne težave časopisja, in pa blagodejni uspeh za naš narod, veselega srca čestita "Amerikanskemu Slovencu", da je srečno prehodil daljine te dobe. Hvaležno se moramo danes spominjati na spošt. g. Murnika, mil. g. Monsig. Jos. F. Buha, sp. g. Maksa Buh, preč. g. F. S. Šusteršiča, njih marljive sotrudnike, in seveda istotako na sedanje zares podjetno osobje pri uredništvu.

Ne pričakuje se kar vse od kraja poveličevati, ni pametno, bila bi skoraj puhla baharija. Vsako človeško delo, najsijajnejše podjetje ima dosti pogreškov, ne malo pomanjkljivosti. Sleherni izmed nas bi rad pomaknil nazaj uro življenja ter bi marsikaj popravil in izpopolnil.

Sam začetek je tirjal dosti izvanrednega poguma in duha požrtvovalnosti: podjetniki brez skušnje, mogoči odjemalci raztreseni po širni deželi, revni novinci, le slabo ali nič vajeni se brigati za berilo.

Amerikanski Slovenec si je izbral modro stališče: čuvati sv. vero, izpreminjati vedenje rojakov po načelih in razmerah nove domovine, vzdrževati milo slogo med narodom. Vrlo in marljivo jo je mahal naprej na tej blagi poti, in smemo priznati, da je dosegel prav veliko. Potreboval je ognja, močnega navdušenja za čast Gospodovo, potreboval je jasnega spoznanja naših razmer, potreboval je prijazne strpljivosti z raznovrstnim mišljenjem. Vemo, da bo naš sedaj tako vtrjeni list izhajal vedno naprej v tem smislu, v tem blagem duhu, in z božjo pomočjo ostane velik blagodar naroda.

Kot značajen katoliški list naj bo trden in mehak, kakor nanesejo okoliščine in kakor veleva dolžnost. Večne resnice moramo zastopati trdno, neomahljivo; s slabostjo ljudi na drugi strani moramo imeti potrpljenje. Da je 2 in 2 štiri, je vsakemu jasno, da 2 in 5 ni in ne more biti 15, to se lahko razumi. Ali ravno tako trdne resnice so časih bolj in dalje časa nejasne. Da 17 in 18 ni 34, niti 36, ampak 35, to vsak ne razvidi na prvi pogled, ne moremo vsi tako hitro razmotriti. Vendar je to še čisto lahak račun. Enako ima razum, naše spoznanje opraviti več ali manj v vsaki vednosti. Tudi vednost v sv. veri, jasno prepričanje ne pride tako hitro. Tedaj, dostikrat, če tudi nikakor ne moremo neresnice potrditi, ni umestno se razgražati, ljubezen kaliti, ker sčasoma se že pride do jasnega. Koliko bolj nam mila strpljivost veleva, da spoštujemo mnenje v svetskih vprašanjih! Kakor že človek spozna, potem se slobodno obrača njegovo mnenje in teženje. Zakaj neki bi se človek sitno prepiral in moril slogo!

Ljubi Bog naj odmeri Amerikanskemu Slovencu še dolgo pot, dolgo vrsto let, ker potreba za vestno katoliški list je in ostane velika. Priboril boš svojemu narodu resnično blaginjo — bogoljubno življenje, častno omiko, prijetno složnost.

P. Cyril Zupan, O. S. B.

Gary, Ind., 22. nov. — Cenjeni urednik: — Izvolite mi odmeriti nekoliko prostora v vašem cenjenem listu A. S., da uvrstim novice ter delavske razmere iz našega jeklenega mesta Gary. Že dolgo ni videti nobenega dopisa v slovenskih časopisih iz tega mesta, dasiravno dobro napredujemo v vseh ozirih.

Delavske razmere, kakor po največ mestih, so se tudi tukaj izdatno izboljšale. Tukajšnji oddelek U. S. Steelkorporacije posljuje s polno paro ter je vposlejenih okroglo 13,000 ljudi ter še zmirom primanjkuje delavcev, oziroma rokodelcev, kakor zidarjev, mašinistov, kovačev in tistih, kateri so izurjeni pri elektriki i. t. d. Tukajšnja jeklarna, ki obratuje popolnoma vse s pomočjo električne sile, je zadnje čase zopet prejela ogromnih naročil za vsakovrstno jeklo od ruske in angleške vlade. Tudi plače so delavcem urejene ter bi se dobro izhajalo, ako ne bi bilo tolike draginje. Zato, ako delavec nekoliko centov več dnevno zasluži, mora trikrat toliko več izdati, zato že skrbijo trgovci življenskih potrebščin.

Z ozirom na malo število garyskih Slovencev napredujemo tudi na društvenem polju. Imamo društvo Napredni Slovenci, pripadajoče k Slovenski delavski podporni Zvezi, z glavnim sedežem v Conemaugh, Pa., katero šteje precejšnje število članov.

Naš mestni župan g. J. Johnson je zaradi preteklih predsedniških volitev nesrečno zavozil v jarek. Bilo je nekoliko dni pred volitvami, ko je naš republikanski Johnson obiskal nekoliko tukajšnjih gostiln ter priporočal republikanskega kandidata Hughesa ter sploh zahteval, da vsak od visokega trgovca do nizkega v jeklarni zaposlenega delavca bi moral voliti edino le za republikansko stranko. Ko je tako župan Johnson vodil svojo agitacijo v spremstvu treh detektivov proti jugu po Broadway, vstopijo zopet v eden teh madjarskih salunov ter se vsi predstavijo na enak način. Ker je bilo pa v salunu vse polno ljudi in povsem drugačnega mnenja, je gostilničar pokazal g. Johnsonu vrata, nakar je župan s pomočjo svojih detektivov gostilničarja na mestu aretiral. Za gostilničarja se je plačalo ter je bil še tisti večer izpuščen. Prišedši domov, je obljubil, da se maščuje nad kruto postopajočim županom. Šel je namreč 9. nov. v Indianapolis ter vložil pritožbo in vplačal deželno pravico za takojšnjo aretacijo župana Johnsona, kateri je bil po detektivih iz Indianapolisa tudi aretiran 10. nov. ter odveden v Indianapolis, kjer se bo moral zagovarjati zaradi svoje prevroče republikanske krvi.

Tukajšnji slovenski fantje so si zadnje čase začeli premišljevati svoj dolgočasni pečlarski stan ter so pričeli skakati v zakonski jarem. Tako smo imeli imenitno ženitovanje dne 29. oktobra. Ženil se je g. Martin Škala z gdč. Terezijo Viver iz Chicage, in sedaj sta zopet na oklicu g. Jakob Filipovich in Anica Krall iz Jolieta, Ill. Anica Krall ima veliko prijateljic ter očeta Štefana Krall v Jolietu. Poroka se vrši dne 26. nov. v tukajšnji hrvaški cerkvi. Želimo jim srečno zakonsko življenje!

Pretečeno poletje je prišel s svojo družino sem za delom iz Chicage ter tam dobro znani Anton Zeebohar. Dobil je delo pri nekem tukajšnjem kontraktorju, kateri ima pogodbo, odstraniti zemljo za velikansko pristanišče in sicer za železno rudo (Ore dock). V noči 22. okt. je gori omenjeni rojak padel po stopnicah trideset čevljev globočine tako nesrečno, da si je zlomil desno roko izpod komolca v dveh mestih. Bil je v tukajšnji družbeni bolnišnici ter pripoveduje, da je prestal strašne bolečine. Želimo mu, da kmalu ozdravi.

Tukaj je v soboto dne 18. nov. nesrečna družinska žaloigra zahtevala smrt obeh zakonskih. Na slabem glasu znani John Wargott, Oger, je prišel omenjenega dne popoldne ob štirih pijan domov na voglu Trinajste in Washington ulice ter zahteval od svoje žene denar — za nadaljnje pijančevanje. In ker revna žena ni mogla izpolniti dane ji zahteve, je nato rekla, da naj on nji da kaj denarja, da bodo vsi skupaj v nedeljo imeli kaj jesti. To je Wargotta tako razkačilo, da je prijel samokres ter oddal na ženo tri strele, katerih zadnji je bil smrtonosen v trebuh. In ko so začeli otroci njegovi lastni, po številu trije, vpiti, je Wargott še sam sebi vzel življenje, da se je ustrelil v sence. — Pač žalostno delo alkohola!

Pri sklepu pozdravljam vse čitatelje A. S. ter mu želim veliko uspeha.

Nicholas Wukšinich.

Manistique, Mich., 20. nov. — Kakor je bilo v tem listu že poročano, postane naša država Mich. suha. Ako so bili pristaši prohibicije tako delavni po drugih mestih kakor tukaj v Manistique, se ni čuditi, da bomo imeli sušo. Tukaj se je že večkrat glasovalo, da bi postal naš county suh. Zmaga je bila vselej na mokri strani. Seveda, gostilničarji so mislili, da bo tako i zdaj in se niso veliko brigali, da bi kake govore kje imeli proti prohibiciji. Bil je le eden in ta že po 9. uri 29. okt., seveda z maloštevilnimi poslušalci. Glejte pa suhače! Oni so v drugi polovici sept. zgradili veliko poslopje s 300 do 500 sedeži in govornikov je bilo nekaj tednov iz drugih mest, potem so pri tem delovali tukajšnji pastorji vseh ver, izvzemši naše katoliške gospode. Govori so bili mesec in pol vsak večer, ob nedeljah celo dvakrat Poslušalcev zmiraj dosti, ker med govori je bilo tudi petje. Med poslušalci so bili največ razni trgovci. Govorniki so želi burno odobravanje. Seveda, trgovci bodo imeli pri tej suši največ koristi, češ kar si delavec prej zapil, zdaj daj nam. No, tako je; delavcu se ne privošči več kozarec piva, kadar se ves izpeha letni čas na delu.

Sila kola lomi. Tukaj je imel gostilno Slovenec Mr. George Gorshe v lastni hiši, ki pa je prikladna za kako drugo trgovino.

Zima in draginja sta tudi že pri nas. Dela se še dosti dobro, le plača ne odgovarja draginji.

Pozdrav Slovencem širom Amerike, listu A. S. pa veliko napredka.

Naročnik.

New York. — Dne 13. novembra tega meseca se je poročil v New Yorški slovenski cerkvi Sv. Cirila in Metoda slovenski rojak g. A. Tomec iz Johnstowna, Pa., z gospodično Nežiko Lužar iz New Yorka. To je bila najslovesnejša poroka v naši novi cerkvi. — Ženin g. Andrej Tomec je dobro znan tudi čitateljem Amerikanskega Slovenca, kajti tudi ta list je prinesel veliko jako tehtnih člankov izpod njegovega peresa. V vseh svojih spisih se je g. Andrej Tomec pokazal kot odločnega zagovornika svojega kat. prepričanja, kar mu je gotovo v čast. Nevesta je bila glavna tajnica slovenske Marijine družbe v New Yorku. Poroka se je vršila v ponedeljek dopoludne s sveto mašo. Pri vhodu v cerkev jima je dekliško društvo zapelo krasno poročno društveno pesem, ki je privabila marsikako solzo v oči pričujočih. Poročne obrede je izvršil urednik lista "Ave Maria" Rev. Kazimir Zakrajšek, kajti ženin in nevesta sta bila dolgoletna sotrudnika tega lista, g. A. Tomec s svojimi članki in nevesta Nežika Lužar s svojimi pesmicami.

Po sveti maši se je vršil slavnostni obed, katerega je pripravila v svojem stanovanju "mati" slovenskih New Yorških deklet, kakor ji pravijo, gospodična predsednica Mary Gostič. Oba, ženin in nevesta, sta bila v Marijini družbi in je bilo kaj lepo, ko sta prišla kot Marijina otroka pred oltar. Kakor v cerkvi, tako tudi doma pri obedu, se je pa pokazalo, kako zelo so čislale društvenice delovanje tajnice Nežike Lužar. Veliko jih je pustilo delo za celo dopoludne samo, da so mogle počastiti to slovesnost s svojo navzočnostjo. Pri obedu so se vršile lepe napitnice.

Novoporočenca sta se takoj drugi dan odpeljala nazaj v Johnstown, kjer sta se za stalno naselila na posestvu g. Tomca.

Blagima mladoporočencema želimo obilo sreče in obilo blagoslova! P.

Eveleth, Minn., 22. nov. — Prosim, g. urednik, da mi najdete malo prostora v našem listu A. S., ker vas ne bom potem več nadlegoval, in prosim, da bi se moje ime popravilo, ker je bila nekakšna pomota, da ste me zapisali John namesto Jacob v dopisu, ki sem ga pisal 1. nov. 1916.

Tukaj je neki Evelethčan v Narodnem Vestniku spet nekoliko pisal laži, ker pravi, da sem jokal tako za g. Bilbanom, da je bilo vse mokro po Evelethu. Ti dragi Evelethčan, nikar tako ne lagaj, ker to veš, da ti ne bo nobeden verjel, koliko vode bi moglo biti za ves Eveleth zmočiti. Pamet, pamet! Ako si pa tak poštenjak, zakaj nisi podpisal tvojega imena? Praviš, da sem hinavec. Jaz pišem očitno, tako da vsak ve, kdo je pisal. Jaz se ne bojim mojega imena podpisati za pravico. Pridi ven, da bom videl, kdo da si, Evelethčan, ako si poštenjak; ako pa nisi pošten človek, potem pa najbolje, da ostaneš skrit! Ti Evelethčan pišeš, zakaj ne grem kolektat, da bi se plačalo onih 8 tisoč dolarjev. Ti dragi Evelethčan, jaz sem že kolektal, pa bom še, ako mi Bog zdravje da. Ti Evelethčan, tistih 8 tisoč bode g. Bilban vseeno dobil plačanih, ali grem jaz kolektat ali ne. Zakaj nisi ti posodil nekaj tisoč cerkvi, pa bi zate kolektali: vidiš, kako bi bil ti ponosen, ko bi imel za dobiti $8,000 pri cerkvi! Ali bi ga pili, morda bi še mene ti trital, kajneda, Evelethčan? Ti Evelethčan, kar se tiče zaradi sedanjega duhovna, pa se ni moj dopis nič dotaknil v tistem dopisu. Čast in hvalo dam sedanjemu gospodu, ker si jo zaslužijo! Ti Evelethčan pa sam zase Boga prosi, da boš drugi dopis bolj prav sodil.

Tukaj imaš moj prvi odgovor in zadnji. Ako pa imaš kaj za govoriti z menoj, pridi k meni, pa se bova pogovorila, ti Evelethčan, bom vsaj videl, kdo da si.

Zdaj pa vse lepo pozdravim. Z Bogom!

Jacob Petrich.

Utica, Ill., 25. nov. — (Zagovor.) Zvedel sem, da nekateri gospodje lažnjivci mojega 27letnega sina Johna obrekujejo, da je šel skebat v bližnji German American Portland Cement Co. v La Salle, Ills. Jaz upam, da kdor njega in njegov ponos osebno pozna te laži ne bo verjel. On je do 15. nov. na vsacega pol meseca zaslužil $30.00 (trideset), zdaj pa ima plačila $3.60 dnevno, kar znese $54.00 na 15 dni (štiriinpetdeset). Torej njemu ni sila skebati. Prosim, g. urednik, natisnite moj zagovor.

John Culjan, oče.

Zdravnikova dobrota.

"Torej tudi vi, gospod zdravnik, za nekaj časa odpotujete?"

Zdravnik: "Res, naj se moji bolniki malo odpočijejo!"

Na cestni železnici.

Gospod: "Ali je že polna Noetova barka?"

Voznik: "Osla še ni notri; kar vstopite!"

— Igro v 6. dejanjih "The End of the World" (Konec Sveta) pride v Grand teater na Chicago St., v sredo popoldan in zvečer dne 29. novembra. Očetje, matere in otroci, vsi ste vabljeni, da pridete videti predstavljanje igre "The End of the World" (Konec Sveta), kar se priredi v Grand teatru. Pod nobenimi pogoji bi ne smeli pozabiti te velepomenljive predstave. $3.00 vredna predstava za 10c. Papa. — Ad.

Otroci kakor tudi odrasli

hvalijo uspešnost Severovega Zdravila za obisti in jetra (Severa's Kidney and Liver Remedy). Čitajte sledeče pismo: "Severovo Zdravilo za obisti in jetra je pomagalo mojemu osem letnemu sinčku, ki je več nego osem dni trpel vsled neke obistne neprilike." F. Meyer, R. F. D. No. 3, Wellston, Okla. Poskusite to zdravilo pri zdravljenju vnetja obisti, bolestnega puščanja vode, oteklih nog in bola v hrbtu, katerega povzročajo obistne neprilike, zlatenice in kislega želodca. Močenje postelje pri otrocih se je večkrat odpravilo s tem zdravilom. Kupite steklenico Severovega Zdravila za obisti in jetra danes v lekarni. Ako ga ne morete dobiti, naročite ga od nas. Cena 50 centov in $1. W. F. Severa Co., Cedar Rapids, Iowa. — Adv. Nov.

ZAHVALA.

Podpisani se tem potom najiskreneje zahvaljujemo vsem znancem, prijateljem in sorodnikom za premnoge izraze globokega sočutja in tolažbe ob priliki prerane smrti naše ljubljene hčerke gdč.

IVANKE KASTELLO,

ki je previdena s sv. zakramenti zaspala v Gospodu v 17. letu svoje starosti.

Posebno se pa zahvaljujemo pokojničinim krstnim botrom g. Matiji in Vincenciji Komp, ter družini g. Frank Brudar.

Istotako se zahvaljujemo pokojničinim zvestim tovaršicam in prijateljicam, katere so jo na tako krasen način spremile k zadnjemu počitku.

Zahvaljujemo se tudi našemu čast. g. F. Šaloven, slov. župniku, ki je pokojnico tako marljivo obiskoval in tolažil tekom njene mučne bolezni; istotako se mu najiskreneje zahvaljujemo za ginljiv govor, ki ga je imel ob rakvi pokojne.

Konečno bodi na tem mestu izrečena naša najiskreneja zahvala vsem ostalim za ves trud in požrtvovalnost, ki so jo imeli v tem žalostnem slučaju. Bog Vam plačaj!

Blago pokojnico priporočamo v molitev!

Žalujoči ostali: **Anton in Ana Kastello, stariši, Matija, Alojzij in Anton, bratje, Ana Feleskin in Marija Perme, sestri.**

La Salle, Ill., 20. novembra 1916.

Union Coal & Transfer Co.
515 CASS STREET, JOLIET, ILL.
Piano and Furniture Moving.
Chicago telefon 4313. Northwestern telefon 419

Prvi in edini slovenski pogrebniški zavod
Ustanovljen l. 1895.

Anton Nemanich in Sin
1002 N. Chicago Street
Konjušnica na 205-207 Ohio St., Joliet, Ill.

Priporoča slavnemu občinstvu svoj zavod, ki je eden največjih v mestu; ima lastno zasebno ambulanco, ki je najlepša v Jolietu in mrtvaške vozove in kočije.

Na pozive se posluži vsak čas ponoči in podnevu.

Kadar rabite kaj v naši stroki se oglasite ali telefonajte. Chicago tel. 2575 in N. W. 344.

Naši kočijaži in vsi delavci so Slovenci.

Družba sv. Družine

(THE HOLY FAMILY SOCIETY)

V ZJEDINJENIH DRŽAVAH SEVERNE AMERIKE. Sedež: JOLIET, ILL. Inkorp. v drž. Ill., 14. maja 1915 Inkorp. v drž. Pa., 5. apr. 1916

Vstanovljena 29. novembra 1914

DRUŽBINO GESLO: "VSE ZA VERO, DOM IN NAROD." "VSI ZA ENEGA, EDEN ZA VSE."

GLAVNI ODBOR:

Predsed.—Geo. Stonich, Joliet, Ill. Podpred.—John N. Pasdertz, Joliet, Ill

Tajnik—Josip Klepec, Joliet, Ill.

Zapis.—A. Nemanich, Jr., Joliet, Ill. Blagajnik—John Petric, Joliet, Ill.

NADZORNI ODBOR:

1. Anton Kastello, La Salle, Ill. 2. John Stua, Bradley, Ill.

3. Nicholas J. Vranichar, Joliet, Ill.

FINANČNI IN POROTNI ODBOR:

Stephen Kukar, Joliet, Ill. Josip Težak, Joliet, Ill.

Math Ogrin, N. Chicago, Ill.

Glasilo: AMERIKANSKI SLOVENEC, Joliet, Ill.

KRAJEVNO DRUŠTVO ZA D. S. D. se sme ustanoviti s 8. člani(icami) v kateremkoli mestu v državi Illinois in Pennsylvaniji z dovoljenjem gl. odbora. Za pojasnila pišite tajniku.

Vsa pisma in denarne pošiljatve se naj naslove na tajnika. — Vse pritožbe se naj pošljejo na 1. porotnika.

KAREL I., NOVI CESAR IN KRALJ AVSTRO-OGRSKI.

Nadvojvoda Karel Franc Jožef, ki je postal po smrti nadvojvode Frana Ferdinanda prestolonaslednik avstro-ogrski, se imenuje kot naslednik pokojnega cesarja Franca Jožefa cesar in kralj Karel I.

Novi cesar je bil rojen dne 17. avgusta 1887 v Persenburgu na Nižjem Avstrijskem in je sedaj v 30. letu starosti. Njegov oče nadvojvoda Oton, brat pokojnega prestolonaslednika Franca Ferdinanda, je bil zelo priljubljen človek svojega časa. Zlasti na Dunaju je bil znan med ljudstvom. Ako je vodil skozi glavni drevored Pratra svoj štirivprežni voz, ali če je jahal na iskrem konju, ga je vse pozdravljalo. Nadvojvoda Karel Franc Jožef še ni bil tri leta star, ko so se stavili nanj že vsakovrstni upi in so v njem videli bodočega cesarja.

Leta 1889 je namreč umrl avstrijski prestolonaslednik Rudolf, in od tega trenutka je bilo vprašanje prestolonasledstva na dnevnem redu. Nadvojvoda Franc Ferdinand je bil takrat še neoženjen, in ker svet takrat še ni poznal princa, ki se je zgolj bavil z raznimi študiji, je sodil, da se bo odpovedal prestolonasledstvu na korist svojega malega nečaka Karola Franca Jožefa. Ko je nadvojvoda Franc Ferdinand pozneje obolel in je šel iskat zdravja izven Avstrije ter je pri tej priliki celo svoja vojaška mesta opustil, je bil svet prepričan, da se bodo dogodki leta 1848. ponovili in da bo sivemu vladarju Francu Jožefu sledil na prestolu mladoletni nečak Karel Franc Jožef.

To so bile seveda vesti, ko je nadvojvoda Oton zastopal mesto obolelega nadvojvode Franca Ferdinanda pri raznih slavnostnih prilikah cesarja. Bolezen prestolonaslednika Frana Ferdinanda so raznih ljudje razvpili za neozdravljivo, govorili so celo, da mu sedanji cesar ni naklonjen. Napram tem vestem je nadvojvoda odkrito nastopil in izjavil, da pride v poštev kot prestolonaslednik edino nadvojvoda Franc Ferdinand.

Proti prestolonasledniku Francu Ferdinandu so gotovi ljudje vprizorili celo časnikarsko gonjo in ga razvpili za sovražnika Nemcev in Madjarov. Toda povzročiti spor med bratoma nadvojvodoma Otonom in Franc Ferdinandom se ni posrečilo. To je gotovo lepa poteza iz življenja nadvojvoda Karel Franc Jožef določen za bodočega prestolonaslednika, ko se je nadvojvoda Franc Ferdinand poročil z grofico Zofijo Chotek.

Življenje mladega nadvojvode je seveda vzbujalo vsled tega v vseh krogih zanimanje. Že kot otrok se je moral učiti raznih jezikov avstrijskih narodov in ko je bil star komaj 10 let, je znal dobro ogrsko. Nekoč ga je poslal cesar na dvor, da bi se prepričal, kako napreduje v raznih učnih predmetih. Mladi princ je prišel k cesarju oblečen v mornariško obleko. Kljub precejšnjemu pogumu pa je vseeno prišel spočetka nekoliko s tira, kajti cesar ga je nagovoril v ogrskem jeziku, na kar ni bil pripravljen. Toda kmalu se je opogumil in na cesarjeva vprašanja v precej pravilni imažarščini odgovarjal, vsled česar ga je cesar pohvalil in pozval, naj se le pridno uči jezikov.

Nadvojvoda Karel Franc Jožef je večji del svoje mladosti preživel ob strani svoje matere, nadvojvodinje Marije Jožefe, ki je prišla na Dunaj 17 let stara s saškega dvora. Njena vzgoja je bila globoko verna, in znano je, da se je njen brat Maks odpovedal posvetnim častem in postal duhovnik. Posvetila se je mlada nadvojvodinja izključno vzgoji svojih dveh majhnih sinov, nadvojvodov Karola in Maksa. Poleg tega se je bavila najrajše s slikarstvom. Toda to tiho in mirno življenje se je kmalu končalo. Po smrti cesarice Elizabete in ko se je poročila soproga pokojnega prestolonaslednika Rudolfa, Štefanija, z grofom Lonyayem, je postala prva dama na dvoru in udeleževati se je morala kot taka tudi vseh dvornih slavnostij, pri katerih je nastopala ob strani cesarja. Vzgoja, ki jo je nudila Marija Jožefa svojima sinovoma Karelu in Maksu, je bila zelo skrbna; pred vsem pa je skušala vcepiti v mlada srca verski duh, ki je prevejal tudi njo. Za nadvojvodinjo Marijo Jožefo in nadvojvodinjo Marijo Jožefo in nadvojvodo Karola Franca Jožefa je prišel jeseni leta 1905. dan ločitve. Nadvojvoda Karel je bil umeščen kot konjeniški poročnik k 7. dragonskemu polku na Češko in je moral oditi. To so bili za ljubečo mater težki trenutki. Sin ji je moral obljubiti ob slovesu, da jo bo pogosto obiskal, kolikor mu bo dopuščala vojaška služba. Mladi nadvojvoda se je moral poleg vojaških spretnosti učiti tudi drugih znanosti, kajti bil je določen za cesarja.

Prof. Braf, ki je postal pozneje poljedelski minister in ki je svak velikega češkega politika Ladislava Riegerja, ga je poučeval v narodnem gospodarstvu, denarni znanosti in trgovinski politiki, profesor Ot v državnem in cerkvenem pravu, profesor Albrih in profesor Pfaf pa sta ga uvajala v juridične znanosti. Vsi učitelji so dali mlademu nadvojvodi izpričevalo, da je nadarjen in priden učenec. Svojo obljubo, da se bo vračal k materi, kadar mu bo služba dopuščala, je točno izpolnjeval. Že o Božiču se je vrnil domov in ne le mati, temveč tudi Dunajčani so čutili v sebi ponos, da se je vrnil zali častnik v njihovo sredo.

Za veseljem pa je prišla kmalu tudi žalost. Lepi novoletni dan leta 1906. je zvabil tudi njega na drsališče. Eden izmed šolskih otročajev, ki so se podili po drsališču, se mu je zakadil pod noge, vsled česar je nadvojvoda padel. Nekateri v bližini nahajajoči se gospodje so mu hoteli pomagati na noge, toda nadvojvoda je omenil smehljaje: "Saj se ni nič zgodilo!" A kmalu je spoznal, da je stvar resnejša. Zlomil si je namreč nogo. Kljub bolečinam pa je bila prva njegova misel pri materi. Izrečno je prosil policijskega komisarja, ki je šel k telefonu, naj ja njegovi materi ničesar ne sporoči, da bi se ne prestrašila. Ko so došli zdravniki konštatirali, da si je zlomil nogo, ga je mučila le ena misel, kako bi povedal o nesreči svoji materi. Prepeljali so ga domov z avtomobilom. Mati se je seveda zelo prestrašila, bolnik pa ji je poljubil roko in rekel smehljaje: "Ne boj se, mama, saj se mi ni nič zgodilo!" Zdravnik dr. Karas, ki ga je tudi zdravil, je pozneje izjavil, da je v svoji praksi imel malo bolnikov, ki bi s tolikim mirom in šegavostjo prenašali svoje bolečine, kakor jih je nadvojvoda Karel Franc Jožef. Komaj je ozdravel, je takoj odpotoval k svojemu polku na Češko in nastopil službo.

Nadvojvoda Karol Franc Jožef je sploh popoln vojak in napram svojemu sivemu stricu, vladajočemu cesarju, je kazal isto sveto spoštovanje, kakor zadnji v državi.

Kmalu pa se je čulo, da pogosti obiski mladega nadvojvode na Dunaju niso veljali le skrbni materi, temveč tudi princezinji Ziti Parmski, za katero se je vnelo njegovo srce in ki je danes kot nadvojvodinja Zita njegova srečna soproga. Princezinja Zita Parmska je bila širši javnosti malo znana do trenutka, ko so se čule vesti, da jo snubi mladi nadvojvoda. Na gradu vojvode Parmskega v bližini Dunaja je vladalo veselo in lepo rodbinsko življenje. Otrok je bilo veliko in v veselem in srečnem rodbinskem življenju so vzrastli otroci vojvode Roberta v neposrednji bližini večnih lepot in čudežev narave. Javnost se je veliko pečala z vprašanjem, kdo bo soproga mladega prestolonaslednika in bodoča avstrijska cesarica. Pojavljala so se ob raznih prilikah razna domnevanja in vest o njegovi zaroki s princezinjo Parmsko je mnoge presenetila.

Kmalu pa se je vsa pozornost obrnila na mlado princezinjo Zito: kdo je pravzaprav ta princezinja Parmska in kdo je skoval to zaroko. Kmalu se je zvedelo, da ta zaroka nima političnega ozadja in da se je izvršila le vsled obojestranske ljubezni obeh zaročencev. Zaroka se je praznovala v malem rodbinskem krogu. Kmalu se je tudi praznovala poroka in cesar je pri svatovščini napil mlademu paru s sledečimi besedami: "Nadvojvoda Karel si je izbral princezinjo Zito za družico svojega življenja. Čestitam mu k tej izvolitvi njegovega srca in pozdravljam nadvojvodinjo Zito z iskrenim veseljem kot članico svoje hiše."

Sedanja cesarica Zita (ali Cita) je bila rojena 9. maja l. 1892. v Italiji, v provinci Lucca. Mala vojvodinja je vživala že od mladosti najskrbnejšo vzgojo. Kot večja deklica je bila v samostanu pri salezijankah, pozneje pa pri benediktinkah, kjer se je učila poleg navadnih šolskih predmetov tudi višjih znanosti, glasbe, umetnosti in jezikoslovja. Značaj njen je sama milina in prijaznost, dobrosrčnost in ljubezen do bližnjega. "Ljubi svojega bližnjega kot sam sebe," ta nauk je vcepila že mati v rani mladosti sedanji cesarici v srce. Kakor je ljubeznjiva in prijazna nadvojvodinja Cita, tako je ljubeznjiv in dobrosrčen človek sedanji cesar Karel Franc Josip. Iz njunega srečnega zakona so že trije otroci, in sicer nadvojvoda Franc Jožef Oton, rojen 27. nov. 1912; nadvojvodinja Adelajda, rojena dne 3. jan. 1914, in nadvojvoda Robert Karol Ludovik, rojen dne 8. febr. 1915.

POKOJNI CESAR FRANC JOŽEF.

Ko so dne 28. junija 1914. leta v Ischlu javili pokojnemu avstrijskemu cesarju Francu Jožefu grozoviti umor prestolonaslednika Franca Ferdinanda in njegove presvetle soproge, je globoko vzdahnil: "Tudi to mi ni ostalo prizanešeno! Vse pride čez me!" Celo njegovo življenje je življenje dela, trpljenja, žalosti...

Komaj 18 let star, je vzel dne 2. decembra leta 1848. breme neštevilnih vladarskih dolžnosti na mlada ramena. Zvesto in skrbno in neutrudljivo, kakor jih je spolnoval kot mladenič, tako jih je spolnoval vse svoje 68letno vladanje na prestolu velike avstro-ogrske države. Ni poznal brezskrbnega dneva, ne počitka, njegovo življenje je bil en velik delavni dan.

Mnogokrat je neizmerna žalost pogledala v njegovo življenje. Prvi hud udarec je zadel cesarjevo srce leta 1867., ko so mu krogle iz indijanskih pušk uničile v Mehiki dragega brata Maksimilijana. Čez vse grozen pa je bil za cesarja in vso hišo habsburško dan 30. prosinca leta 1889., ko so izgubili cesarski roditelji svojega edinega sina, nadvojvodo cesarjeviča Rudolfa. Nezavesten se je zgrudil dobri oče pri grozni novici. Toda ohranil mu je Bog še dobro in drago družico, cesarico Elizabeto. A tudi ta sreča mu ni bila ohranjena za dolgo časa, dne 10. septembra 1898 jo je umorila v eGnfu hudobna roka brezbožnega anarhista. Edina opora mu je bil odslej njegov nečak, nadvojvoda Fran Ferdinand. In tudi ta opora mu je bila na strašen način odvzeta dne 28. junija 1914. V tej veliki boli je tolažila sivolasega, premnogo skušanega starčka na vladarskem prestolu le dvoje in mu daje moč: trdno zaupanje v Boga in ljubezen vseh avstro-ogrskih narodov do njegove prevzvišene osebe, ki se je najočitneje pokazala v sedanji vojni.

POKOJNI NADVOJVODA FRANC FERDINAND IN NJEGOVA SOPROGA.

Na dan pred sv. Petrom in Pavlom dne 28. jun. 1914 se je raznesla grozna novica, da je bil v Sarajevu na ulici ustreljen avstrijski prestolonaslednik in njegova soproga. Vsa država se je oblekla v črno žalno obleko. Povsod so visele zastave. Kako je prišlo do napada:

Koncem julija so se vršili veliki manevri v Bosni in Hercegovini ob srbski meji. Te vojaške vaje je nadziral prestolonaslednik Franc Ferdinand. V soboto so bile vaje končane. Prestolonaslednik je pohvalil vojake in se odpeljal v Sarajevo. V Sarajevu je bil slovesen sprejem. Mesto v zastavah, ulice polne ljudstva. Ko se je peljal nadvojvoda v avtomobilu proti lepi mestni hiši, je vrgel nekdo bombo na avtomobil. Bomba pa je zadela ob zadnji avtomobil, kjer je sedel podpolkovnik Merizzi. Ta je bil ranjen in so ga odpeljali v bolnico. Oni človek, ki je vrgel bombo, je skočil v bližnjo reko, pa so ga kmalu izvlekli. Imenoval se je Čabrinovič. Zaprli so ga takoj. Nadvojvoda se je peljal naprej k mestni hiši, kjer ga je pozdravil župan. Od tu se je odpeljal nadvojvoda proti bolnici, da obišče Merizzija. Tu pa sta v ozki ulici počila dva strela. Prestolonaslednik je bil zadet v vrat, njegova soproga pa v trebuh. Odpeljali so ju hitro v konak, toda tekom ¼ ure sta umrla. Onega, ki je streljal, so takoj prijeli. Bil je dijak, po imenu Princip. V Sarajevu je nastala grozna zmešnjava. Prijeli so še več ljudi, ki so bili baje tudi med zarotniki.

Umorjeni trupli so balzamirali v Sarajevu, potem so jih po železnici prepeljali v Medkovič (v Dalmaciji) od tam po morju v Trst, iz Trsta preko Ljubljane na Dunaj. Na Dunaju so jih najprej izložili v dvorni kapeli, kjer je bil slavnostni blagoslov, katerega se je udeležil tudi cesar, potem pa so jih odpeljali z vlakom v Arstetten, mal grad ob Donavi, kjer si je bil prestolonaslednik dal sezidati svojo grobnico. Tam so ju pokopali v soboto dne 4. julija opoldne.

Franc Ferdinand je bil rojen dne 18. dec. 1863. v Gradcu kot sin cesarjevega brata Karla Ludvika. Bil je močne visoke postave. Po dokončani šoli je stopil v armado. Ko je l. 1889. cesarjevič Rudolf umrl — je prešlo nasledstvo avstrijskega prestola na Franca Ferdinanda. Nadvojvoda se je začel takoj pripravljati za važni poklic. Dne 1. jul. 1900. se je poročil z Zofijo, grofico Chotkovo, ker pa se morajo cesarju poročiti samo s hčerami vladarskih rodbin, bi otroci Franca Ferdinanda in grofice Chotek ne imeli pravice do avstrijskega prestola. Zato se je Franc Ferdinand za svoje otroke odrekel pravici do nasledstva. Zakon njegov je bil zelo srečen, iz njega so bili trije otroci: Sofija, roj. 24. jul. 1901 v gradu Konopište, Maks, rojen 29. sept. 1902. na Dunaju in Ernest, rojen 27. maja 1904 v Konopištu. Cesar je kmalu dovolil prestolonasledniku, da je vodil namesto njega posle. L. 1903. je vodil Franc Ferdinand velike manevre, pozneje je imel svojo vojaško pisarno, zadnja leta se je cesar z njim v vsem posvetoval. Prestolonaslednik je najraje bival na svojem lepem gradu Konopište na Češkem. Tam je živel mirno domače življenje in snoval načrte za bodočnost. Hotel je kot cesar povzdigniti državo. Imel je krasne načrte, napraviti iz Avstro-Ogrske mogočno in veliko Avstrijo, ki naj bi, kakor v prejšnjih stoletjih, igrala vodilno vlogo med evropskimi velesilami.

Franc Ferdinand je imel tri gradove: Konopište, Klemenc in Arstetten. Te so podedovali njegovi otroci.

V svojem življenju je bil Franc Ferdinand strog resen mož, krepke volje in trdnih načrtov.

Vojvodinja Hohenberg — soproga prestolonaslednika je bila krepostna žena in znana po svoji krasoti; bila je lepe velike postave, s kraljevskim nastopom. Nadvojvoda jo je ljubil. Na dan poroke 1. jul. 1900. jo je cesar povišal v kneginjo Hohenberg, pozneje l. 1909. pa v vojvodinjo. Imela je mnogo prijateljev in je bila posebno naklonjena duhovščini. Svojega soproga je povsod zvesto spremljala in je šla z njim tudi v Bosno. Ker so v dvorni grobnici le člani vladarske hiše, je Franc Ferdinand sezidal svojo grobnico, da sta tudi po smrti združena.

POMAGAJMO REVEŽEM V STARI DOMOVINI!

Ali ste že kaj darovali za slovenske begunce ter vdove in sirote padlih vojakov slovenskih?

Nadaljnji izkaz darov objavimo prihodnjič.

Darove sprejema: Amerikanski Slovenec, Joliet, Ill.

Nobenih ranjencev na krovu.

London, 23. nov. — Časniške brzojavke iz Aten pravijo, da po današnjem poročilu admiralstva ni bilo nobenih ranjencev na krovu pogreznjenega parnika "Britannic". Na krovu je bilo samo moštvo z bolničnim štabom.

Parnik je zadel blizu otoka Keos v Egejskem morju ob mino in se je pogreznil. Rešenih je bilo 1,106 oseb in ranjenih 26.

Povišan vojni davek.

London, 23. nov. — Po Nemcih Belgijcem naloženi vojni davek je bil povišan od 40 milijonov frankov na 50 milijonov na mesec, tako je izvedel Reuterjev agent. Njegov porok je "Echo Belge".

Poljski prostovoljci.

Berlin (brezžično v Sayville), 24. nov. — Poljski časopisi prinašajo poročilo, da se zglašajo mnogi Poljaki vseh slojev k novi poljski armadi. Včeraj je bil prvi vpisovalni dan. Naborni uradi so ustanovljeni v Varšavi in drugih mestih.

— V Grand teatru na Chicago St. se predstavlja igra "The End of the World" (Konec Sveta) v sredo 29. novembra popoldan in zvečer. $3 predstava za 10c. Papa. — Adv.

DENAR V STARO DOMOVINO

pošljemo skozi najzanesljivejše bančne zavode. Tam izplača denar c. kr. pošta.

Pošljemo tudi brzojavnim potom kolikorkoli kdo želi poslati, od najmanjše (5 kron) vsote do tisočev kron. Brezžično-brzojavne pošiljatve dospejo naravnost v Avstrijo in se izplačajo v 5. do 10. dneh. Vse tozadevne izvirne pobotnice bomo prejeli, ko bo pošta zopet poslovala.

Vsaka beseda pri naslovu za brzojav stane 65c, polegtega se računa tudi za številke, namreč: 200 kron sta dve besedi posebej. Tako stane brzojav, ki bi bil za: Uredništvu Slovenca, Ljubljana, Kranjsko, Avstrija, 200 kron, — kar obsega 7 besed po 65c, je $4.55.

Za tisoče kron stane brzojav istotoliko, kot za samih 5 kron. Poleg spodaj navedenih cen se mora poslati še za brzojav, kolikor pride od besed in številk. Danes pošljemo:

10 K za...$1.50	100 K za...$ 13.00
25 K za...$3.75	1000 K za...$129.00
50 K za...$6.75	5000 K za...$645.00

Vsako pošiljatev garantiramo.

AMERIKANSKI SLOVENEC
bančni oddelek,
1006 N. Chicago St. JOLIET, ILL.

JAVNA ZAHVALA.

Cenjeni G. J. Wahčič, 6702 Bonna Ave., Cleveland, Ohio.

Dolžnost je moja, da se Vam javno zahvalim za Vašo čudodelno "Alpen tinkturo". Imela sem kratke lase in so mi tudi izpadali. Poskusila sem več drugih stvari, pa vse brez uspeha; nisem mogla ustaviti izpadanja las, dokler nisem poskusila Vašo čudodelno zdravilo. Takoj ko sem počela rabiti Vašo "Alpen tinkturo", so mi prenehali lasi izpadati, in hitrim uspehom so mi začeli rasti gosti in krasni lasje, tako, da imam danes en jard in 16 palcev dolge lase. Pošljem Vam dve sliki, kateri blagovolite vsakemu pokazati in če hočete tudi v novine dati, da se lahko vsakdo prepriča, da je Vaša **ALPEN TINKTURA** v resnici najuspešnejša na svetu, za katero se Vam še enkrat srčno zahvalim in ostanem vedno hvaležna

z vsem spoštovanjem,

MRS. MARY STELCER,
751 E. 70 St., Cleveland, Ohio.

Adv.

Vsakdo, ki je poslal denar v staro domovino

POTOM NAŠEGA POSREDOVANJA, JE ZDAJ

POPOLNOMA PREPRIČAN

DA DOSPEJO NAŠE DENARNE POŠILJATVE

ZANESLJIVO IN TOČNO

v roke naslovnikov, kljub vojnim zaprekam, v primernem času.

V stari domovini izplača denar c. k. pošta

100 kron pošljemo zdaj za $13.00

MI GARANTIRAMO VSAKO POŠILJATEV

Pisma in pošiljatve naslovite na:

AMERIKANSKI SLOVENEC

BANK DEPT, JOLIET, ILL.

Rodoljubje na deželi.

POVEST. SPISAL DR. FR. DETELA.

(Dalje.)

Kakor je pa opravljala Berusova družba Mrakovo, tako Mrakova Berusovo; zakaj vsak greh se kaznuje. Tam sta sedela pri večerji dr. Osat in Bogomir; prvi je govoril, drugi poslušal, Julka pa pritajeno zehala. Saj morebiti še Bogomir ni prav razumel učene razprave, kaj li reva Julka! Da jo je nekoliko preziral dr. Osat, je naravno; da je pa to ni posebno bolelo, je pa tudi umevno. A drugih gostov ni bilo, gospoda adjunkta ni bilo. Menda vendar ni zameril, da ni šla k pevski vaji! Kolikrat je bila že pogledala iz veže po vasi gori, po vasi doli; ni ga bilo odnikoder.

"Kje so pa danes vsi naši gostje?" je prekinila Osatovo predavanje krčmarica.

"Pri Vašem svaku, gospa Mrakova, pri Berusu," je dejal Osat, "ali pravzaprav pri novi gostilničarki Danici. Berus se bo kmalu pomladil, boste videli. Star panj se hitro vname in rad gori."

Neprijetno je dirnilo to govorjenje Mrakovo mater. Rekla je sicer, da bi se krave smejale, če bi se primerilo kaj takšnega; a da ni nemogoče, si je morala priznati, kakor tudi, da bi ne bila stvar zanjo nič zabavnejša, če bi se krave še tako smejale. Dr. Osat, izboren dušeslovec, je takoj spoznal, da je zadel pravo struno. Začel je torej hvaliti Danico in menil končno, da bi bilo častitati pravzaprav obema, Berusu in Danici.

"Julček je tako slaboten," je dejal, "da ne bo živel. Kaj čuda, da si želi Berus krepkega naslednika! In tudi to je, da potrebuje mož postrežbe."

"I kaj pa! Postrežbe potrebuje," se je hudovala žena, "postrežnice potrebuje, ne pa soproge, in na smrt naj misli, dedec!"

Da Mrakovi mami ni bilo všeč Osatovo govorjenje, je umevno; bolj čudno je, da tudi Bogomiru ni ugajalo. Razumen človek bi pričakoval, da se bo veselil Bogomir tega cikanja in namigavanja; zakaj če bi res vzel Berus Danico, bi odvezal s tem njega nepremišljene zavezе. A mladi ljudje nimajo stalnih misli in se ne drže logike. Osat, ki je tudi to dobro vedel, je najprej razpletal svoje misli in dokazoval, kako je vse to ne samo možno, ampak tudi verjetno. Vsi poslušalci so se jezili natihem; a kar je Osata zabavalo še bolj, je bilo naporno premagovanje, s katerim so dušili nejevoljo.

Najprej se je naveličal Bogomir, se poslovil in šel.

"Najboljše bi bilo, da jo vzame tale," je dejal Osat in pokazal s palcem na vrata, skoz katera je odšel učitelj.

"Oh seveda, najboljše," je pritrdila krčmarica, malo pomirjena, in umolknila, da ne bi rekla kaj preveč.

"Lekarnar je seveda tudi gori," je nadaljeval mirno Osat, "z gospo in gospodično. Skupaj so šli z adjunktom.'

"Temu je tudi treba omesti vse gostilnice," je dejala gostilničarka. Julka pa se je obrnila k oknu, da ne bi izdal obraz nejevolje, ki ji je polnila srce. A dr. Osata ni premotila. Po pravilu, da je treba variti železo, dokler je vroče, je pripomnil, kar naj pa med njimi ostane, da je morebiti vendar kaj na tem, kar govore ljudje in ne briga njega nič, da gleda adjunkt za Miro. Potem je prijazno podal roko krčmarici in Julki, ki mu je prižgala svečo, da je šel v svojo spalnico.

Bogomir je bil poskusil doma nekoliko gosti, da se raztrese in razvedri; a takoj se je oglasila iz prvega nadstropja noga gospoda nadučitelja, ki mu je parkrat trdo poploskal in poslal še deklo z opominom, da naj miruje, ker hočejo ljudje spati.

III.

Bogomir je stal pred svojo učilnico, ko so začeli prihajati učenci. Boječe so ga pogledovali eni, kakor bi mu hoteli brati z obraza, bode li dobrega srca in imel potrpljenje z njimi; zvedavo so se ozirali drugi, češ, ali bomo smeli pomagati, in koliko se bo dalo grešiti brez kazni; a precej miren je bil razred, seveda, učelj nov in ne daleč. Velik hrup pa so gnali v prvem nadstropju, dokler ni prihitel razjarjen nadučitelj z grmečim glasom in dolgo šibo.

"Bodite tako dobri, gospod tovariš," je pričel s prošnjo Drobne, "in stopite semtertja tudi v moj razred! Jaz pišem neko nujno uradno stvar; ti paglavci pa razgrajajo, ker se je nadzornik nekoliko zakasnil."

"Ali je nadzornik tukaj?" se je zavzel Bogomir.

"Ali imate slabo vest?" se je zasmejal nadučitelj. Nič se ne bojte! Mojega nadzornika še ni, razrednega nadzornika. To je Mrakov Pavel, ki mi zapisuje tiste poredneže, ki razgrajajo."

"Torej nekak jetniški paznik," se je muzal Bogomir. "Ali se ne bojite, da Vas nalaže ta nadzornik, da zatoži mirne učence, če mu niso všeč, in prizanese potepuhom, ki se mu znajo prikupiti? Pavel je pač najboljši učenec?"

"Najboljši ravno ni, ampak najbolj navihan. Zato se ga tudi boje najbolj. Kak pohlevnik bi se pa sam bal koga zapisati in naznaniti."

"Po mojem mnenju se vzgaja s takimi nadzorstvi ovaduštvo, neti nezaupnost in budi sovraštvo in zavist že v najnežnejši dobi."

Drobne je zmignil z rameni, ko je Bogomir zagovarjal svoje stališče. "Kako pa Vi ravnate?" je dejal.

"Sam nadzorujem." — Zopet je nastal krik v prvem nadstropju, vabilo in poziv nadučitelju.

Posestnik Berus pa je sam pripeljal za roko svojega Julčka, ki je prišel zaradi bolehnosti sedaj šele prvič v šolo. Stiskal se je deček k očetu, tesno se oklepal njegove roke in plaho upiral modre oči v Bogomira.

"Oh, ata, ostanite pri meni!" je prosil tiho. "Nikar me ne zapustite!" In oče je držal klobuk v rokah in tudi gledal učitelju v oči, kakor bi prosil usmiljenja in milosti za svojega sina.

"Julček Mrak," je dejal Bogomir, prijel dečka za roko in odprl vrata v učilnico. "Ali vidiš, koliko imaš tukaj prijateljev? Katerega imaš najrajši?" Deček se je oziral po vrstnikih, ki so sedeli kakor vrabci po brzojavnih žicah in mu veseli kimali, in dejal tiho: "Jožka Mlakarjevega."

"Bosta pa skup sedela," je dejal učitelj in peljal v klop Julčka, ki se je še enkrat milo ozrl za svojim očetom.

Ta je bil obstal na hodniku, stiskal učitelju roko in ga prosil, da naj ravna lepo z Julčkom, in počasi odkorakal z gorečo željo, da bi bil učitelj dober njegovemu sinku.

V šoli pa so sedeli pred Bogomirom otroci in gledali, mnogi še vedno s svetim strahom, drugi na videz ravnodušno, zopet drugi v resnici malomarno in nekateri, ki so imeli že kaj izkušnje za seboj, trmasto izpod čela novega učitelja. Ta pa jih je začel povpraševati po domačem kraju, domačih opravkih, po znanih živalih in rastlinah, samo da so dobili pogum pogovoriti na glas pred toliko očmi in ušesi. Potem jim je kazal in razlagal par pripravnih podob, povedal par otroških zgodbic, in ko so še nekoliko šteli in jim je bil naročil učitelj, kako se morajo vesti zunaj šole, pozdravljati domače veljake, tudi gospoda župana in pred vsem svoje starše, sta minuli dve uri.

S težkim srcem je čakal zopet Berus svojega sina, ki so ga bili preplašili nespametni tovariši z neumnimi pravljicami, kako strog da je učitelj in kako huda šola. Kakor čebele iz panja ob solnčnem vzhodu so prišumeli učenci in učenke iz šole. Zadnji se je prikazal ob učiteljevi roki Julček, ki mu je od veselja žarelo lice. V veži ga je čakala Anica Megličeva, ki je hodila v višji razred; a sestra Danica ji je bila naročila, da mora Julčka vedno spremiti domov, da mu ne bodo nagajali dečki. Julček se je priklonil učitelju in pozdravil očeta, ki je hvaležen pokimal Bogomiru in prijel sina za roko.

"Kako prijetno je bilo v šoli in kako kratek čas!" je pripovedoval Julček ves navdušen. "Učitelj je pa že tako prijazen! In kako učen, učen! On ve vse, čisto vse! on pozna vse živali in vse rastline in zna tako lepe pripovedke, kakršnih jaz še nisem slišal nikoli. Ata, jaz postanem tudi učitelj, kadar dorasem." Milo se je storilo očetu, ki si je domislil, kako hudo bo siromaku, kadar dorase.

"Ali imaš kakšno nalogo, Julček?" je vprašal.

"Oh, nič. Učitelj je rekel, da se bomo vsega naučili v šoli; samo paziti da je treba. Jaz sem bil tudi vprašan in sem vse znal. Učitelj me je pohvalil, da, pohvalil." In možko se je ozrl Julček krog sebe, češ, zdaj-le vedo že pač vsi v Podlomu, da sem bil pohvaljen. "Francetu doma porečem," je dejal, "da se ne bojim šole nič."

Berus pa je vzel doma največji jerbas, šel v hram, kjer so bile police obložene z jabolki, odbral najlepših in poklical Franceta, da naj pelje na vozičku jabolka novemu učitelju.

Popoldne pa je povabil kaplan Janez oba tovariša na kupico vina.

"No, katere metode se boš držal, Bogomir, v šoli?" je vprašal v veselem pogovoru; "stare ali nove?"

"Za učence je vedno najnovejše komaj zadosti novo," se je smejal Bogomir.

"Midva pa ostaneva, kakor sva bila," je dejal nadučitelj in napil kaplanu. "Tako je."

"Ali boš izhajal brez šibe?"

"Upam."

"A časi vendar dobro služi to vzgojalo, in tudi gospod nadučitelj seže semtertja po njem."

"Po pravici, če zaslužijo učenci tudi potem še, ko je zadosti učitelj svojim učiteljskim dolžnostim, vestno nadzoroval, pravilno in zanimivo učil in sam sebi ne pregledal nobene napake. Če bi pa učitelj dobrodušno odpuščal sebi, da prihaja prepozno, nepripravljen, zaspan v šolo, da razlaga dolgočasno, popravlja površno in hvali in graja brez pomisleka, potem bi bilo pač krivično če bi učencem ne pregledal manj ših napak. Zakaj učitelja veže dolžnost tem trdneje nego učenca, kolikor je starejši in modrejši in vrhutega plačan za svoje delo."

"Sijajno plačan," je dejal nadučitelj. "A tudi najboljši starši rabijo šibo."

"To je drugo razmerje. O ljubezni staršev je otrok preverjen in ve, da jim je dolžan hvalo; saj ga hranijo in branijo in oblačijo. Učitelj mora o svoji ljubezni učence šele prepričati in marsikaterega ne prepriča nikoli. In mlado drevo, ki se krivi, se mora nalahko naravnati; kdor rabi silo, je prelomi. Mladega konja izkazi in pokvari sirov hlapec, ki ga draži in tepe in suje. Koliko so pretepavali v prejšnjih časih uboge vojake! In vendar so bili takšni, da se jih ljudje niso mnogo manj bali nego sovražnika. Sedaj je boljše, in če bi se postopalo še mileje, bi bilo še boljše."

"V jezi seveda bi se ne smelo kaznovati nikoli," je dejal gospod Janez.

"Gotovo. Toda ali kaže plemenitejše srce oni, ki tepe hladno, premišljeno in pretehtava kakor birič vsak udarec! Siromaki, ki jim žuga šiba, so tepeni takorekoč že ves tisti čas, kar jih čaka kazen."

"To je vse lepo," je dejal kaplan; "toda kar je pretirano, ni pravo in skrajnost je povsod kvarna. Tako daleč ne sme priti, da bi postali učitelji mučenci svojih učencev."

"Tako je," je potrdil nadučitelj. "Vi ste še optimist."

"Pesimist bi po mojih mislih sploh ne smel postati učitelj. Kristus je imel korobač samo za odrasle."

"Ampak nad hudobne otroke, dragi moj, ki so zasramovali proroka Elizeja, sta pa tudi pridrla dva medveda."

"Postopati se mora vendar enakomerno. Ako pa Vi, gospod nadučitelj, udarite kmetskega dečka, ki se je pregrešil, prizanesete pa sinku okrajnega glavarja, ki je isto zagrešil, kje je pravičnost! In koliko bo trpel učiteljev ugled pred učenci! Toda ne zamerite, gospoda! Jaz sem trdno sklenil, da ne bom nikoli poučeval zunaj šole; a učitelju se primeri najrajše, da pozabi, da nima vedno učencev pred seboj. — Ampak, kar sem jaz zapazil — fin posluh imajo naši učenci, in snoči sem čul petje kmetskih fantov, jako lepe, ubrane glasove. Prav lahko bi ustanovili mi domačo godbo. Nekaj bi nabrali mi za godala, in nekoliko bi prispevali godci sami, če se jim zbudi veselje."

"Ne verjamem," je dejal nadučitelj.

"Poskusi!" je dejal kaplan. "Jaz pristopim."

Tako navdušen je bil Bogomir za godbo, da se ni ustrašil nobenih težkoč. Nagovoril je tega in onega fanta, če bi se hotel učiti godbe, ga preizkusil, če ima zadosti posluha, in mu naročil, da naj pripelje še koga, ki bi bil dober pevec. Nabralo se je nekaj denarja po darovih, dobilo po znižanih cenah godal in stari Peregrin, ki je godel svoje dni pri vojakih, je bil pripravljen pod Bogomirovim vodstvom poučevati za male krajcarje ob nedeljah preproste godce.

Kmalu so se začeli razlegati po vasi zjutraj in zvečer vsakovrstni naravni in nenaravni, možni in nemožni zvoki. Naj se je izkazilo še tolikokrat, neutruden godec ni prejenjal, češ, kdo se bo prej naveličal, jaz trobiti ali godalo nagajati. Psi, kar je bilo bolj muzikalnih, so tulili, hace in murče pa sta stisnila, kadar je stisnil po večerji klarinet pod pazduho, rep med noge, vrgla ušesa po sebi in cvileč preskakovala kar po dve stopnici, da sta se rešila iz zvočnih valov Francetove godbe pod streho v najskrivnejši kot, kjer sta zastokala in vzdihnila, kadar je dosegel ušesa grozni zvok. Prava turška muzika pa se je glasila ob nedeljah iz šolske sobe. Ljudje so se nekoliko jezili, da se potrati preveč časa s to umetnostjo, in tudi Mraku ni bilo všeč, da fantje ob nedeljah rajši godejo nego pijo, nekoliko so se smejali tej "novosti" in čakali, kdaj da se naveličajo godci. Prav mnogim pa je ugajal brezplačni užitek, in godce je trdno držala skup Bogomirova navdušenost in lastno veselje, ko se je kazal polagoma napredek in se slišala že tudi kakšna ubrana. Ni jim zaman pripovedoval Bogomir, da se najimenitnejšim umetnikom od začetka ni godilo bolje.

Natihoma si je pridobival Bogomir srca starih in mladih. Učenci so se mu pridno učili in lepo vedli, ko je bil z dosledno resnobo ukrotil par poredneževe. Zaupljivo in prijazno so se upirale vse oči vanj v šoli, kjer ni vladal vojaški strah, da bi se nihče ne smel premekniti, nihče si ne upal vprašati svojega učitelja, ampak obdajalo je vse neko toplo, prisrčno ozračje in blagodejen mir, posledica pazljivosti, ki se zanima za pouk, a si sme oddehniti, preden se utrudi. Bogomir je postal ljubljenec svojih učencev in njih mater, ki so mu bile tem hvaležnejše, čim manj bi si bile upale potegniti se za svoje otroke iz strahu, da bi zameril učitelj ta znak ljubezni njim in o-

trokom. Župan pa se ni bal nobene zamere, ker ni imel nobenega otroka več v šoli, ampak je rekel naravnost, da loči prav lahko vse šolarjev; tisti, ki ga pozdravljajo, se uče pri novem učitelju, tisti, ki se ne zmenijo zanj ali se mu posmehujejo, pa so nadučiteljevi.

Nadučitelju ni bilo to posebno všeč; a kaj je hotel! Nekoliko časa je preziral čudne nazore neizkušenega tovariša; a po resnem in treznem premisleku je spisal temeljit sestavek o takozvanih učencih nadzornikih, razvadi nekaterih šol, ki se ne da opravičiti niti iz nravstvenega niti iz pedagoškega stališča. Spis je izšel v strokovnem listu, zbudil precejšnjo pozornost in pridobil gospodu nadučitelju naklonjenost okrajnega šolskega nadzornika. Bogomir je bral spis z mešanimi čuvstvi, a pohvalil je tovariša, ki je osvetlil važno stran mladinske vzgoje.

"O, jaz jim bom še katero povedal, našim imenitnim nadpedagogom," je grozil Drobne in stisnil Bogomiru roko. "Jaz se ne bojim nikogar ni. Tako je. Ljubljančani ne smejo misliti, da oni sami vse znajo."

(Dalje prih.)

RABIMO ŽENO ZA ČIŠČENJE. Javiti se je v Grand Teatru, N. Chicago St., Joliet.

— V Grand teatru na Chicago St. se predstavlja igra "The End of the World" (Konec Sveta) v sredo 29. novembra popoldan in zvečer. $3 predstava za 10c. Papa. — Adv.

Pristopite k največjemu slovenskemu podpornemu društvu.

DRUŠTVO SV. DRUŽINE
(The Holy Family Society)
štev. 1 D. S. D., Joliet, Illinois.

Geslo: "Vse za vero, dom in narod, vsi za enega, eden za vse."

Odbor za leto 1916.

Predsednik.....George Stonich.
Podpredsednik.....Stephen Kukar.
Tajnik.....Jos. Klepec.
Zapisnikar.....John Barbich.
Blagajnik.....John Petric.
Reditelj.....Frank Kocjan.

Nadzorniki:

Nicholas J. Vranichar, John N. Pasdertz, Joseph Težak.

To društvo sprejema rojake in rojakinje in sicer od 16. do 50. leta in izplačuje bolniške podpore $1.00 na vsaki delavni dan za 50c na mesec. Zavarujete se lahko za $500.00 ali za $250.00 pri D. S. D.

To društvo ima že nad $2,000 (dva tisoč dol.) v bolniški blagajni in je v v 14. mesecih plačalo $1,759.00 bolniške podpore članom(icam). Kdor plača takoj ob pristopu $3.00, to je toliko, ko so plačali drugi člani zadnjih 6 mesecev, je deležen podpore v slučaju nezgode takoj po pristopu, drugače po 6 mesecih. Pristopnina je še prosta.

Redna seja se vrši vsako zadnjo nedeljo.

Kdor želi pristopiti v naše veliko in napredno društvo naj se glasi pri podnapredno društvo naj se glasi pri katerem odborniku.

? ? ?

Ali ste že poslali naročnino? Papir, tinta in barva ter vse tiskarske potrebščine, stanejo zdaj tri do desetkrat več, kakor pred vojsko. Blagovolite poslati naročnino za celo leto $2, ali za pol leta $1, da Vam list ne ustavimo. Pod sedanjimi razmerami je treba točneje plačevati za list, če ga hoče kdo točno dobivati.. Pošljite naročnino takoj, da ne pozabite.

KJE JE G. JOS. VIDENIK IZ METLIKE? Za njegov naslov bi rad zvedel Ludvik Kambich, 1000 N. Chicago st., Joliet.

Luka Pleše
HRVATSKO-SLOVENSKA
GOSTILNA
kjer točim najokusnejše pivo, fina domača in importirana žganja in vina ter prodajem dišeče smodke.
Se vsem priporočam v obilen obisk.
1014 North Chicago St., Joliet, Ill.

Naznanilo!
Slavnemu slovenskemu in hrvatskemu občinstvu v Jolietu naznanjam, da sem otvoril svojo
novo mesnico in grocerijo
na vogalu Cora in Hutchins cest, kjer imam največjo zalogo svežega in suhega mesa, kranjskih klobas, vse vrste grocerije in drugih predmetov, ki spadajo v mesarsko in grocerijsko področje.
Priporočam svoje podjetje vsem rojakom, zlasti pa našim gospodinjam.
Moje blago bo najboljše, najčistejše in tudi po zmerni ceni.
Spoštovanjem
John N. Pasdertz
Chicago tel. 2917
Cor. Cora and Hutchins St., Joliet, Ill.

POZOR ROJAKINJE!
Ali veste, kje je dobiti najboljše meso po najnižji ceni? Gotovo! V mesnici
Anton Pasdertz
se dobijo najboljše sveže in prekajene klobase in najokusnejše meso. Vse po najnižji ceni. Pridite torej in poskusite naše meso.
Nizke cene in dobra postrežba je naše geslo.
Ne pozabite torej obiskati nas v naši mesnici in groceriji na vogalu Broadway and Granite Street.
Chic. Phone 2768. N. W. Phone 1113.

FIRE INSURANCE.
Kadar zavarujete svoja poslopja zoper ogenj pojdite k
ANTONU SCHAGER
North Chicagi Street
v novi hiši Joliet National Banke.

STENSKI PAPIR
Velika zaloga vsakovrstnih barv, olja in firnežev. Izvršujejo se vsa barvarska dela ter obešanje stenskega papirja po nizkih cenah.
Alexander Daras
Chi. Phone 376 N. W. 927.
120 Jefferson St. JOLIET, ILL.

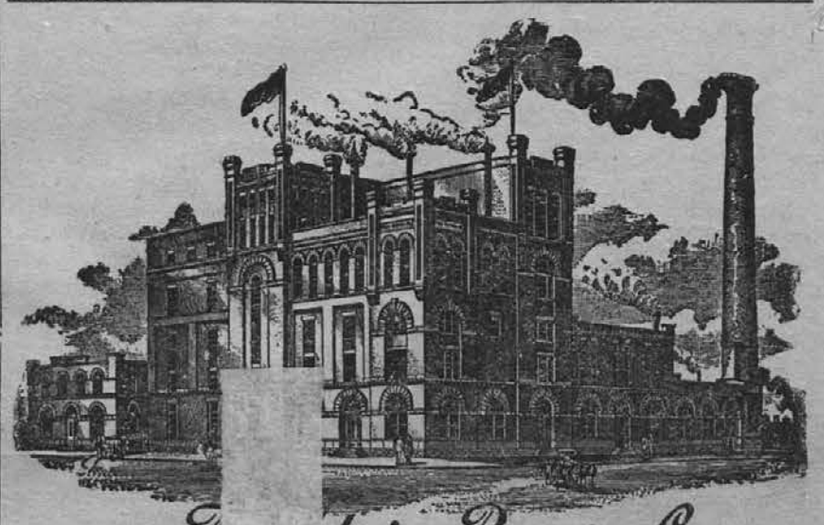

Fr[illegible]hring Brewing Co
JOLIET, ILL.
PIVO V STEKLENICAH.
Cor. Scott and Clay Sts.....Both Telephones 26.....JOLIET, ILLINOIS.

Rojakom priporočamo sledeče blago.

Kranjski Brinjevec, zaboj (12 steklenic) za	$12.00
Kranjski Slivovec, zaboj (12 steklenic) za	$10.50
Baraga, zdravilno grenko vino, zaboj (12 steklenic) za	$5.00
Ravbar Stomach Bitters, zaboj (12 steklenic) za	$7.00
Kentucky Whiskey, Bottled in Bond Quarts, zaboj (12 stekl.) za	$10.50
S. L. C. Monogram, Bottled in Bond Quarts, zaboj (12 stekl.) za	$10.00
Cognac Brandy, zaboj (12 steklenic) za	$9.00
Holland Gin, zaboj (15 steklenic) za	$12.00
Rock and Rye, Quarts, zaboj (12 steklenic) za	$6.00
Californijsko Vino, zaboj (25 steklenic) za	$7.00
Californijsko Vino, zaboj (25 steklenic) za	$6.00
Domače Vino, v sodih po 6 galonov, 10 galonov, 25 galonov in 50 galonov, galon po	75c

Z naročilom je poslati Money Order ali Bank Draft. — Pišite v slovenskem jeziku na:

Slovenian Liquor Co., Joliet, Illinois.

Naročite zaboj steklenic
novega piva, ki se imenuje
EAGLE EXPORT

ter je najboljša pijača

E. Porter Brewing Company
Oba telefona 405 S. Bluff St., Joliet, Ill.